

Kincskereső

Benkóczy
Péter

„Ne gyűjtsetek magatoknak kincseket a földön, ahol a moly és a rozsdá megemészti, és ahol a tolvajok kiássák és elloppják, hanem gyűjtsetek magatoknak kincseket a mennyben, ahol sem a moly, sem a rozsdá nem emészti meg, és ahol a tolvajok sem ássák ki, és nem lopják el. Mert ahol a kincsed van, ott lesz a szíved is.” (Mt 6,19–21)

Keresés – a régi jól bevált módszert választom, amikor nem tudom elsőre a választ. Mert mi az én kincsem, amely nélkül nem tudok élni? Vagy ami lázasan foglalkoztat? Amire a figyelmem irányítom? Ez a kincs tárgyi valóság? Nem tudom! Gondolataimat hirtelen ezer és ezer kép köti le, a rendszerem szinte lefagy. Olyan sokfajta dolog...

Ki akarom bogozni! Szembe akarok vele nézni! Ezért most becsukom a szemem, és azon vagyok, hogy megjelenjen előttem az a valami, ami az én kincsem, a valódi kincsem. Hosszú perceknek tűnik ez a szempillantásnyi idő.

Regresszió – A gyerekkorom eseményei száguldoznak a szemem előtt. Iskolaköpenyben gyűjtögetett krétadarabok. Kisdobosnyakkendő és a sípom kék zsinórja. Igen, a kincseim apró kezemben. Látom az üvegyöngyöket. Hol is vannak? Emlékszem, a nagyszobában egyszer annyira szétgurultak, nem találtam meg vagy ötöt, heteken keresztül vissza-visszatértem keresni, míg egyszer megtaláltam mindegyiket az asztalon fekvő fadobozban, amelyet ha kinyitottunk, zenélt, fülbe gyökeret verő melódiát.

A szobám falán a képek, filmhősök mosolyognak rám, van egy Krisztus-arc is, a kép alatti szöveg latinul van. Könyvek, sok könyv, meselemezek. Lemezjátszója csak a bátyámnak van, aki időnként megengedi, hogy hallgassam.

Én, a kincs – Aztán keresztanyám szavai szólalnak meg bennem. Péter, arra születél, hogy édesanyád öreg napjait bearanyozd. És én ezt hiszem is meg nem is. Arra kér, tanuljak sokat, meg segítsék. De nekem ez a biztatás nem nagyon tetszik. Kiesem a gyerekkori emlékképeim sorából. Eszembe jut a kaktuszgyűjteményem. Mikor is kezdődött? Talán pont keresztanyám gangján szerettem beléjük, vagy édesapánk kaktuszhagyatéka hagyott bennem mély nyomot... Nem tudom, de nagy gyűjteményem volt. Két ablak között sok-sok emeletet építettem, hogy elférjenek, fényt kapjanak. Szerettem őket, és csak mára tudom, miért. A végtelen igénytelenségük tetszett meg nekem. Hosszan bírják víz nélkül, és amelyik elpusztul idő előtt, magára vessen.

Kapcsolatok – Észrevettem, hogy kapcsolataimat ugyanúgy kezelem, mint a kaktuszaimat, amelyik bírja, életben marad, amelyiket gondozni kellene, de nem bírja az én mulasztásaimat, az hadd menjen. Ugyan ki akar olyan kapcsolatot, amelyik túl sok odafigyelést igényel? Csak leköt. Untat. Kényelmetlen. Olyanok az emberekkel kötött kapcsolataim, mint az Istennel történő beszélgetésem... És újra becsukódott a szemem, és arcok villantak föl válogatás nélkül, perceken keresztül. Idegenek. Nincs dolgom velük. Aztán megjelentek a szeretteim, nyári ismeretségek, barátok arcai. És a családom. A legközelebbiek és távoliak, az előrementek arca. És én nem törődtem velük. És Istennel sem törődtem. Csak a képekbe beleszédült önnönmagammal. Hányingerem lett.

Szégyen – Magamat szégyelltem. A felidéződött alakok, arcok ugyanis figyelmükkel kísérték, és mondtak is valamit. Mint egy kórus a tévében, amikor le van halkítva a hang. Láttam, mondanak valamit. Nekem mondják. Nem értettem. Ott álltam süketen. Néztem az arcokat. Végül leolvastam az első arcról. „Hiszen tudok szájról olvasni” – mondtam magamban. Leolvastam a szájáról a mondatot, amit mindegyik mondott nekem. A nevemet mondta. Mind a nevemet mondta. Szelíden. Kedvesen. Vádlón. Viccelődve. Meghökkenve. Gúnyosan. Segítségül hívva engem. És még sokfajta módon. Mindenki a nevemet mondta, és mezítelennek éreztem magam. Szeretve, vádolva, gúny tárgyává téve egyszerre. Valahogy elárult voltam ott, árulóként. Vádolt szeretettként. Hűtlen segítőként.

Elveszve – Akkor most mi az én kincsem? Az üveggyöngyök? A lemezgyűjtemény? A kaktuszaim? A nevem lenne az? A gyerekkorom? A kapcsolataim? Miközben kerestem a választ, elveszítettem a fonalat. El vagyok veszve a magam számára. Kinyitom a szemem. Körbenézek. Az otthonomban vagyok, és tárgyak vesznek körül. Érzések, emlékek jutnak az eszembe. Az íróasztalomon rendetlenség. Talán még másutt is. És bogozom magam, és vágyom néven nevezni a kincsem, amelyben úgy el vagyok veszve, hogy észre sem veszem.

Mégis – Új és régebbi bútorok. Tévé – már hetek óta nem kapcsoltam be. Filmek, már hónapok óta nem volt rá időm. Tükör, látom a szarkalábaimat és az évek furcsa jegyeit az arcomon. Könyvek – egy-két oldal, és már alszom is. Órák, igen, hallgatom a másodpercmutatók egyenletes ütemét. Felváltva kattognak, quadrofonálisan hangolódnak rá az érzéseimre. A gondolataimra támaszkodva hol adják, hol elveszik az életerőmet. Katt-katt-katt...

Van egy arc. Nem veszi le rólam a szemét. Emlékszem, gyerekkorom óta kísér engem az ikon formájú Krisztus-tekintet, amelyben csak én látom, hogy mosolyog, mindenki más határozottságot és szigort fedez föl. Az arc alatt latin szöveg. El tudom olvasni, értem is, pedig latinul van. „Ego sum via, veritas et vita.” „Én vagyok az út, az igazság és az élet.” Krisztus egy könyvet mutat fel. Talán a Bibliát? Talán az élet könyvét, amelyben benne van az én nevem is, melyet egykoron majd felolvasnak. Ez a kép von magához teljesen. Életemet kísérő kincs elevenedik fel.

Vízió – Nézem őt és ő néz engem. Mosolyog. Mondom, hogy mosolyog! Szelíden int, sőt kér. De mire? Nézem őt. És ő is lát engem. Látja életem örömeit, buktatóit, szégyeneit, vágyait. Látja a könnyeimet, a féktelenségemet, a hűtlenségeimet és a kitartásomat. Minden álmom látja. Minden érzésem érzi. Nem mond semmit, és tudom, hogy valójában nem akar semmit. Vigyáz rám. Egy kép ilyen nem tud. Egy ikon ilyen nem tud. Ilyet csak az élő tud. A feltámadott tud. Megjelenni úgy, hogy ne ismerjem fel. Szólni, hogy értsem. Becsukom a szemem. A kép most eltűnt a falról, s minden más is. Nincsenek tárgyak. Nincsenek emberek. Csak ő van és én. Ez vízió? Ez valóság? Milyen van? Mi az enyém? Valóban az enyém?

„Minden nap veled vagyok!” – ezt mondja ő. „Az életed vízióiból, emlékeiből és álmaiból, szendergéseiből áttűnő valóság vagyok. Az ébrenlét vagyok. Közben te álmodsz és gyűjtögetsz. Mindegy, mit, akármit! Semmit. A teremtés egyetlen atomját sem hozhatod magaddal oda, ahol vagyok. Ébrenléted örömeiben felfedezhetnéd, hogy itt minden a tiéd. És nincs szükséged másra, csak Rám. Egyedül rám. Kizárólag rám. Csupán énrám!”

Élet vagyok – „Amiben teljessé lehetsz az állandó jelenben. Ne félj a holnaptól, de már a múltadtól sem kell félned.”

Út vagyok – „Ami elvezet valahova. Ami összeköt két egymástól távol lévő dolgot. Előttem nem volt ilyen út és rajtam kívül nem lesz több út. Aki oda szeretne eljutni, ahová én vezetlek, annak rajtam mint úton kell végigmennie.”

Igazság vagyok – „Tudd meg, valóság vagyok. Az ébrenlét vagyok. Az igazságosság vagyok. A valóságosság vagyok. A létezés vagyok. Az emelkedettség vagyok.”

Sursum corda – A szívem emelem fel hozzá. És az emelkedés közben szertefoszlanak az álmodozásaim. A kincs én vagyok, de leginkább az ő számára. Nem a nevem, nem a dolgaim, hanem én. Egy apró semmisség vagyok. Jelentéktelennek tűnő öröm vagyok. De neki mégis fontos! Két lábbal a földön állok. Szívemet emelem. A hang szól: „Az odafennvalókkal törődjete, ne a földiekkel.” Ez visszhangzik még bennem, miközben szívem lassan visszaérkezik mellkasom börtönébe. Átmeneti szállás ez.

De nem a végesség miatt. Hanem mert életem istentiszteletén újra és újra felemelkedhetem. Most itt vagyok. Újra itt. Porba hullt kincseim szemlélem. Csak árnyék mind. Életem dicstelen gyűjteményének darabjai.

Árnyék a falon – Eddig a puttonyom vittem. A hátamon hordoztam, a sok súly és a pánt, a vállamat kidörzsölte évek alatt. Most valami könnyebb. Talán mert mára kereket szereltem rá. Húzni fogom magam után. Nem baj, ha a tenyerem kérgesedik tőle. De már csak azt viszem, amire szükségem van. Amire még szükségem lehet.

Benkóczy Péter a Budapest-Kőbányai Evangélikus Egyházközség lelkésze.